

Štev. 10.

V Ljubljani, 1. vinotoka 1918.

Leto XIX.

Lovec.

Izkušen lovec, mož bradat,
na lov gre v hosto na zverjad.

Ob njem Čuvaj koraka — pes,
ki gospodarju vdan je ves.

Na plen lisjak baš ide svoj,
pomeri lovec nanj takoj.

„Pif, paf!“ po hosti zadoni,
lisjak star ustreljen leži . . .

„Le teci, teci mi, Čuvaj,
tatú prinesi mi sedaj!“ —

Odbegne pes, sledeč po tleh,
in že lisjak mu je v zobeh.

„Ukradel mnogo si kokoš,
odslej nobene več ne boš!

Bal tebe se je vsak golob,
mirno bo živel odsehdob!“ —

Tako pes zvesti govori,
žival pred lovca položi.

Nasmehne lovec se nato,
Čuvaja boža prav ljubó:

„Ti storil svojo si dolžnost,
doma dobodeš lepo kost!

Sem v torbo pride zdaj lisjak,
a v pipo hajdi mi, tobak! . . .

Tako! — Zdaj pa naprej, Čuvaj,
in Bog še nama sreče daj!“ —

Janko Leban.

OKO NAS SU SILNIJI I JAČI
IZGINILI U VIEKOVA TMINI,
A NAS EVO DO DANAŠNJEG DANA
U TOJ MILOJ NAŠOJ OTAČBINI!

Jovan Hranilović.

FERDO pl. KLEINMAYR:

Nove pravljice o kralju Matjažu.

2. MATJAŽEVA HČI BARBIKA.

Takrat je slavni ognski kralj in nemški cesar Žiga zbiral veliko križarsko vojsko proti Turkom. Razpošlje torej svoje klicarje na vse strani sveta in prosi vse junake, naj mu pridejo na pomoč.

Prišli so klicarji do nemških vitezov in povedali so, kakor jim je bilo naročeno. Molče so poslušali vitezi klicarje in molče so si opasali šinoke meče in šli k vojski.

In prišli so klicarji do čeških junakov. In nemo so jih poslušali Čehi ter nemo zagrabili za strahovite buzdovane in šli

k vojski.

In prišli so klicarji do hrabrih Burgundcev. Burgundci so jih poslušali in prijeli so za svoja dolga kopja in šli k vojski.

In prišli so klicarji do kralja Matjaža. In ko jih je Matjaž čul, si je pogladil dolgo brado in rekel je: »Bogme, udarimo se!« In takoj je ukazal, da so sklicali njegove slovenske junake.

Ko to čuje Barbika, Matjaževa hči, poprosi svojega očeta: »Oče, naj grem s teboj!«

»Ej,« odvrne kralj Matjaž, »naša pot me drži h gostovanju in veseli zabavi. Na krvavi ples pojdemo. In to ni zate. Le doma ostani, deklica, in predi, da bo platna dovolj za naše rane, ko se vrnemo.«

Barbika ne odgovori nič, poljubi očeta in gre v svoje sobe.

Dan nato se je mogočna vojska že valila proti daljni bolgarski deželi, kjer je stal sovražnik. Pred vojsko je jahal v zlati opravi mladi cesar Žiga na lepem belcu. Zlato kronico je nosil na čeladi in tenak meč ob pasu. Poleg njega pa je jezdil ognjevitega vranca kralj Matjaž. Ves je bil odet v jeklo, in silovita sablja mu je mahala ob strani. Na čeladi pa je nosil že-

lezno krono. Za njima so jahali prvi vitezi iz vseh dežel in šestdesettisoč konjenikov, ki so peli:

»Lepa je krona ogrska,
pa še lepša je Matijeva,
Matijeva, Matjaževa.«

Tako so prišli preko široke reke Dunava noter v deželo Bolgarsko, kjer jih je pričakoval sam sultan turški z veliko vojsko.

Tedaj se križarska vojska ustavi, in cesar Žiga reče svojim vitezom: »Kdo mi pojde v sovražni tabor in mi prešteje, koliko ima turški sultan junakov?«

To je bila pač kočljiva stvar. Vitezi se spogledajo, a nihče se ne upa sam med sovražnika. Le mlad vitez, gladkega belega obraza, z zeleno perjanico na čeladi se ponudi.

Pa reče Matjaž: »Ne, ti ne pojdeš, brate! Škoda bi bilo tvoje mlade krvi. Rajši pojdem jaz sam. Ali tako vam rečem: V znamenje in potrdilo, da sem bil res tam, vam prinesem tri lase iz sultanove brade!«

Pokliče kralj Matjaž tri krojače in ukaže jim, naj mu sešijejo turško obleko. Ko mu to naredo, ukaže svojemu brivcu, naj mu obrije glavo po turški šegi. Nato zasede svojega vranca in se spusti v diru naravnost v turški tabor.

V turškem taboru so bili vojaki vsi veseli; pili so in peli krog dolgih miz, plesali in igrali krog velikih bobnov. Ko zagledajo Matjaža, ga veselo pozdravijo, ker so mislili, da je eden izmed njih. Povabijo ga k dolgi mizi. Matjaž razjaha in stopi do mize.

»Alo, brate, boš dal za pijačo!« ga vabijo.

»Dal bom, seveda!« odvrne Matjaž in seže v široke turške hlače. Privleče iz žepa svetel rumen zlat, pa ga zatoči po mizi. Trikrat zapleše zlatnik po mizi naokolo, v tretje se ustavi pred turškim poveljnikom. Poveljnik prime zlatnik v roklo, ga obrača med prsti in reče: »Oho, brate! Kaj pa je to? Zlatnik nosi Matjažev grb in napis.«

»Seveda ga nosi,« odvrne kralj Matjaž in se zagrohoče: »Včeraj sva z Matjažem igrala na zlatnike. Pa sva se skregala, pa sem mu odrobil glavo ter mu pobral zlatnike. Le pogledjte, če mi res!« In zopet seže v žep in vrže pest zlatnikov na mizo.

Turki se začudijo in jamejo deliti med seboj zlatnike. Matjaž pa pogleda medtem naokrog in prešteje šotore turške vojske.

»Prav si storil, brate!« vzkliknejo slednjič Turki, veseli, da imajo takega junaka med seboj. A nato ga privedejo k samemu turškemu sultanu, ki mu povedo vso dogodbo.

Turški sultan je sedel pred svojim zelenim šotorom iz same svile na baržunastih blazinah. Kadil je iz dolge pipe ter pil črno kavo. Krog njega so stali najslavnejši njegovi junaki, age in paše. Pozorno posluša sultan, kar so mu pripovedovali o novem junaku, in slednjič se obrne do tega: »Ali je vse to res, kar mi pripovedujejo o tebi?«

»Pri bradi prerokovi ti povem, da je tako!« odvrne kralj Matjaž, »kralja Matjaža ni več v krščanski vojski, kakor in odkar sem jaz tukaj.«

»Vidim, da si junak po postavi in moči. Če si pa tudi toli prebrisan, te hočem postaviti za svojega poglavarja!« reče Matjaž.

»Ej, to ti hitro dokažem!« odvrne kralj Matjaž: »Tri uganke ti zastavim, svetli gospod. Če uganeš le eno, naj pade moja glava. Za vsako pa, ki je ne uganeš, mi daruješ en las iz svoje čestitljive brade!«

»Že velja!« reče sultan: »Ugibljimo!«

In zastavi kralj Matjaž prvo uganko:

»Mati ob pallici stoji,
sin pa po svetu nori
in ubija ljudi.

Kaj je to, presvetli sultan?«

Sultan ugiblje in ugiblje, pa ne ugane. Slednjič reče kralj Matjaž: »To je vinska trta in vino.«

Pristopil je dvorski brivec, rahlo izpulil sultanu las iz brade, ga zavil v zeleno svileneno ruto in jo izročil Matjažu.

Matjaž zastavi drugo uganko:

»Svetli sultan, zdaj ugani, koliko vojnikov šteje danes tvoja vojska?«

»Ej, ta pa ni težka,« se zagrohoče veselo sultan; »tega da ne bi vedel! Ha, ha! Ravno stotisoč jih je. Izgubil si! Pokličite rablja!«

»Stoj, sultan!« reče kralj Matjaž. »Izgubil nisem jaz, izgubil si ti, ker stotisoč vojnikov si štel, a name, ki sem jedva zdaj prispel, si pozabil. Glej, sultan, tako mas je stotisoč in en vojniki!«

»Res je!« pritrди sultan. Brivec pristopi, izpuli iz sultanove brade drugi las, ga zavije v zeleno svilo in izroči kralju Matjažu.

In zastavi kralj Matjaž tretjo uganko:

»Presvetli sultan, ti, ki vse znaš in veš, povej, kdo sem jaz!«

»Če nisi največji širokoustež, potem si največji prekanjenec v moji vojski.«

»Izgubil si, sultan!« zakliče Matjaž, iztegne roko in izpuli sultanu tretji las iz brade, rekoč: »Vedi, sultan, da sem jaz sam — kralj Matjaž!«

Izrekši, plane na svojega vranca in mu udari ostrogi pod rebra, da iskra žival kakor blisk švigne izpred šotora.

Osupli, okameneli od čudenja stoje sultan in njegovi junaki nekaj hipov nemi, a nato zakriči sultan: »Držite ga, ulovite ga, ubijte ga!«

Zadrveli so za kraljem Matjažem, ali preurnega konja je jahal, da bi ga dohajali. Kdor pa se mu je postavil nasproti, temu je Matjaž presekal glavo s svojo težko sabljo.

Tako je prišel kralj Matjaž srečno h križarski vojski, prinesel s seboj tri lase iz sultanove brade in novico, da je Turkov stotisoč — mnogo več negoli krščanskih vojakov.

Drugega dne so se udarili.

* * *

Lepo si, belo mesto Nikopolje ob silni reki Dunavu, ki vali svoje motne vallove daleč, daleč tja proti vzhodu. A danes si se pordečilo, ti belo mesto! Kri je junaške križarske vojske, ki jo je pod tvojim obzidjem razbila turška sila.

Ves dan je pelo jeklo ob jeklu, ves dan so padali junaki. Zaman! Ko se je dan nagibal proti večeru, je bila krvava bitka izgubljena za krščansko vojsko. Kdor je le še mogel, je hitel v divjem begu proti Dunavu, da se reši na ladje, ki so tam čakale. Zadnji med njimi — nesrečni cesar Žiga. Divji krik so zagnali Turki, ko so spoznali cesarja in pritiskali so nanj od vseh strani, da bi ga ujeli ali ubili, preden doseže rešilne ladje.

Pa četudi so vsi vojniki zapustili cesarja, dva ga vendarle nista. Na cesarjevi desni je jahal kralj Matjaž ter s svojo silno sabljo podiral cele vrste razkačenih sovražnikov. Na cesarjevi levi pa je jezdil oni mladi vitez z zeleno perjanico na čeladi ter s svojim mečem ročno odbijal vse udarce, namenjene cesarju Žigi. Že so prišli blizu Dunava, kar pridrvita z desne in leve dva silovita Turka proti trojici. Eden plane na Matjaža; bil je črn in ves kosmat. Drugi se zažene proti vitezu z zeleno perjanico; bil je enook, gol in grd. Kralj Matjaž slednjič dvigne sabljo, in kosmatinec se zavalji ubit s konja. Enooki grdun pa trešči ob viteza z zeleno perjanico in bil bi ga podrl. Toda vitez ga tako milo pogleda s svojim lepim očesom, da grdunu upade srce in da se tuleč vrne.

Hip kasneje je cesar s svojima spremljevalcema stal že rešen na ladji, ki ga je popeljala v Črno morje. Turški sultan pa je ukazal oborožiti najhitrejšje ladje, da bi ujele cesarja Žigo. Ali cesarjeva ladja je bila tako urna, da je turške ladje niso mogle dohiteti, le ena velika ladja jo je dohajala.

To so krščanski vojniki s skrbjo opazili, posebno ker je bilo na turški ladji desetkrat več vojščakov. In kralj Matjaž je že potegnil svojo silovito sabljo in dejal: »Vse je zaman! Takrat nas dohite, in nič nas ne reši nego naše sablje.«

»Kako se neki udarimo?« pripomni s skrbjo cesar Žiga. »Njih je desetkrat več, in naši so še trudni boja in skoro vsak drugi je ranjen. Tu nam preti pogin ali pa robstvo!«

»Robstva pa ne!« odvrne kralj Matjaž; »rajši umrem v poštemem boju.«

Medtem se je turška ladja že toli približala, da so Turki pričeli streljati s puščicami na križarje. Sila je bila največja. Tedaj stopi zali vitez z zeleno perjanico na zadnji del cesarjeve ladje tik h krmilu. Seže pod svoj oklep in privleče iz nedrjaj dolg, tenkotkan pajčelan ter ga razgrne proti turški ladji. In glej, isti hip se naredi med cesarjevo in turško ladjo tako gosta megla, da turška ladja izgreši pravo smer in pot, in se cesar s svojo ladjo srečno pripelje v Carigrad, kjer je takrat vladal krščanski vladar.

V Carigradu so se križarji okrepčali, potem so nadaljevali pot po Grškem morju. Nekaj dni so imeli prav prijetno vožnjo. Tretji dan pa jih

obkolijo od vseh strani ladje grških morskih razbojnikov. Kralj Matjaž se je hotel boriti, a cesar Žiga mu ukaže, naj odneha, češ, itak je vse zaman in poginemo vsi. Tako so jih razbojniki ujeli, a pustili so jih na njihovi ladji, le da so ladje z močno vrvjo privezali ob svojo ter jo tako vlekli proti svojemu pristanišču.

Križarji so jadikovali, da nikoli več ne vidijo svoje ljubljene domovine, zali vitez z zeleno perjanico pa jih tolaži: »Potrpite, da nastopi noč, in rešimo se!«

In ukaže jim, naj poiščejo na ladji vse predivo ali kar je predivu podobnega, in naj zneso na krovu ladje na kup. Čudili so se temu povelju vojniki, a viteza so le slušali.

Noč se naredi, temna, temna noč. Tako temno je bilo, da z razbojniške ladje niso niti videli cesarjeve ladje, ki so jo privezano na vrv vlekli za seboj. Da bi pa te vrvi ujeli križarji ne presekali in tako ne zaostali na morju, je na razbojniški ladji stal ves čas čuvaj, ki je držal za vrv, da se je prepričal, je li vrv tudi vedno napeta. In to je ostala tudi vso noč. Ko pa zasine jutro, vrv nenadoma odjenja in pade v morje. Čuvaj si čudom menca oči in gleda po širni morski gladini, a uplenjene križarske ladje ni bilo nikjer videti, kakor tudi so razbojniki preklinjali.

Kako se je pa to zgodilo?

Ko se je naredila noč, je sedel zali vitez z zeleno perjanico h kupu prediva in pričel je presti ob koncu vrvi, ki je bila z njo ladja privezana. In predel je in predel, da je postajala vrv daljša in daljša. In kakor se je vrv daljšala, tako so jo polagoma spuščali. Tako je prišlo, da je cesarjeva ladja bolj in bolj zaostajala, vrv pa je ostala vedno napeta. Ko je zasnil dan, pa je bila ladja že iz vidika razbojnikov. Tedaj so križarji presekali dolgo vrv, da je padla v morje, in so krenili proti severu v Jadransko morje, kjer so čez nekaj dni zavozili v varno pristanišče Dalmatinske obali.

Rešeni so bili cesar Žiga in kralj Matjaž in vsi vitezi in vojniki z njima. In zdaj so se napotili domov.

Prišel je kralj Matjaž s cesarjem v svoj ponosni grad. In tedaj razjaha s konja, se zopet veselo nasmehne in si pogladi svojo dolgo brado in zakliče s tako gromkim glasom, da so se grajske šipe stresle: »Barbika, Barbika! Kje pa si? Glej, tvoj oče se je povrnil!«

Ali kakor je zaklical, nobeno okno se ni odprlo, da bi se v njem pokazala Matjaževa hči Barbika. Pač pa poklekne pred Matjaža zali vitez z zeleno perjanico in si sname čelado z glave, da se mu vsujejo dolgi, rumeni lasje preko ram do tal, in reče: »Oprostite, oče, a Barbika sem jaz, ki sem vas spremljala, od vsakogar nepoznana, vso pot v vojni in po morju!«

Vsi so se začudili, najbolj pa cesar Žiga. Kralj Matjaž ni vedel, ali bi se jezil, da ga hčerka ni slušala, ali pa se veselil, da ima tako junaško hčer.

Cesar Žiga pa prime Barbiko za roko in jo dvigne s tal, rekoč: »Ti si junaška deklica! Trikrat si mi rešila življenje v tej nesrečni vojni, zato pa te prosim, da postaneš moja žena.«

In tako se je tudi zgodilo. Barbilka, Matjaževa hči, ki je kakor vitez z zeleno perjanico spremila očeta, je postala cesarica.

Domotožje.

Umeš li burni val srca,
bolestno hrepenenje,
o, svet brezsrčni, poln prevar,
ki moje zreš življenje?

A kaj li tebi hoče to,
če duša hrepenече
mi sili v domovinski svet —
v kraj davne, prešle sreče . . .

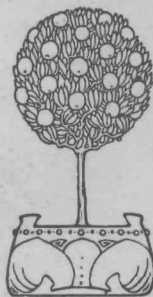
Minka Severjeva.

Rado Svetè,
učitelj v Ljubljani,
padel kot nadporočnik
na Soški fronti.

(Primeri „Zadnji A ve!“ na
38. strani letošnje 1. „Zvončkov“ številke!)

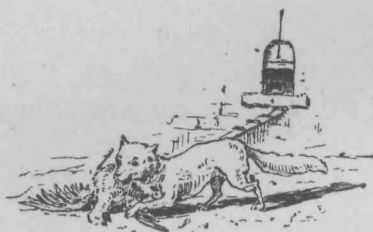

Lisica, lisjak.

Lisica rep ima košat,
tam v glavi pa tiči ji tat;
rumenodlakega je krzna,
navihana je in predrzna.
Za plotom tam je kokošnjak,
v njem čopke, čapke, kokodak —
tja pot ubiral je lisjak:
enkrat lisjak, enkrat lisica,
obema znana je gredica ...
Tam čopka, čapka brez skrbi,

ponoči Kik petelin spi.
Lisjak do tja se splazi tat,
zavije čopki, čapki vrat,
a kmet počakal je enkrat:
prišla lisica je tatica,
a kmetu v roki risanica ...
Lisica hajd na Kikca v skok,
iz risanice puhne pok!
Lisica mrtva obleži,
a Kikec poje: Kikiri!

Fran Žgur.

Večerna slika.

*Nežne prede mrak tenčice —
ej, glej! — k nam visijo!
In na nebu kot kresnice
zvezde se iskrijo ...*

*Tiho, tiho, vedno tiše
srca šepetajo,
v noč topé se bele hiše,
sanje se igrajo ...*

E. Gangl.

Zvonček.

Zvonček milo poje,
znani beli dan,
glas njegov odmeva
daleč v širno plan.

Cvetke so zbudile,
v solncu se žaré,
k nebu povzdignile
svoje so glavé.

Vetrček po drevju
je hladan zavel,
ptičic zbor po gozdu
glasno je zapel.

Zvóni, zvonček, zvóni
nam z visokih lin
in k molitvi vabi,
čuj te zemlje sin! —

Ivanka Debevčeva - Kocijanova

JOSIP VANDOT:

Kekec na hudi poti.

Planinska pripovedka.

(Dalje.)

10.

Dolgo bi še bil Kekec javkal na svoji skali, da se ni hipoma ozrl tja v zeleno dolinico. Gledal je in gledal, a koče divjega moža ni mogel zagledati nikjer. Videl je beli prod, pa tudi gorski potok je videl in je še celo slišal njegovo šumenje. A domovanja divjega moža ni videl nikjer. Samo kamenit zid je videl, in tisti zid je segal od proda pa do samih strmih sten skalnate gore. Visok je bil zid, in Kekec je bil prepričan, da ga ne more nikdar preplezati. Pa se je Kekec čudil in je ugibal, čemu vse to? In ugibal je, kje pač stoji kamenita koča. Pa naj je ugibal in gledal še tako, koče vendarle ni videl nikjer. — Naposled se je naveličal ugibanja in iskanja. Pogled mu je hitel preko zelenih gozdov in mu je obvisel na polju, ki se je širilo onkraj gozdov. In kar hipoma je Kekec zavriskal in je pričel vihteti svoj klobuček, zakaj tam sredi polja je zagledal domačo vasico. Bele hišice je videl; sredi njih pa se je dvigal rjaví zvonik farne cerkve. Kekec je kar poskočil na noge in je strmel in vriskal. Gilej, saj ni daleč do doma. O, samo dobro uro hodá, pa je doma pri materi in Kezi. A kaj pomaga vse to, ko pa mora služiti pri divjem možu, ki ga ne izpusti izlepa. Še tri dni mora služiti in še tri dni ne more domov.

Kekec je postal žalosten, da je povetil glávo. Iz žepa je privlekel svojo ljubo piščalko, da bi si zapískal v svoji žalosti. A pri tem se je ozrl na sosedne snežnike, ki so se dvigali strašno visoko proti nebu. Videl je bele,

navpične stene, ki so se svetile v solnčnih žarkih; videl je grozne prepade, ki so zijali pod tistimi stenami, in mraz ga je stresel že pri sami misli na nevarnosti, ki prežé na človeka na tistem strašnem skalovju.

»Kaj ni ta gora Škrlatica?« je dejal Kekec in je še vedno strmel na tiste pečine, ki so se dotikale naravnost modrega neba. »Resnično — to je Škrlatica, in na Škrlatico ni še nihče priplezal. O, in kako tudi? Niti jaz bi se ne upal, niti jaz, ki se ne bojim divjega moža Prisanka. In tam doli je log, zeleni log Vile Škrlatice. Kaj, če bi jo poklical, da mi da cekin? Za cekin pa si kupim citre. In sviral bom, od jutra do mraka bom sviral... Kaj, če bi jo res poklical?«

In Kekec se ni dolgo pomišljal. Že je vtaknil piščalko v usta in že je hotel zapiskati. A tedaj je pogledal še enkrat na strašne stene visoke Škrlatice in je vzel piščalko iz ust. Pa se je začudil, na glas se je začudil. Zagledal je tam nad ozko planotico, pokrito z belim snegom, nekaj črnega, ki se je plazilo po gladki, navpični steni. — »Ali je to divja koza ali kali?« je pomislil Kekec in je pogledal še natančneje na divjo Škrlatico. In tedaj je spoznal, da se tam ne plazi divja koza, ampak človek. — »Ovbe!« je izpregovoril Kekec na glas. »Pa kdo se plazi tam gori? Kdo je tako pogumen? Ovbe! Omahnil bo, pa se bo prekotatil v globočino!«

A človek tam gori se je plazil naprej. Iz daljave se niti razločevalo ni, ali je velik ali majhen. Samo to se je videlo, da je človek. Počasi, počasi se je plazil po steni in se je ustavil tupatam, kakor da bi se hotel oddahniti in spočiti od truda in napora. A potem je plezal spet dalje, počasi, počasi kakor polž.

Kekcu so se naježili lasje na glavi, ko je gledal to vratolomno plezanje. »Prekotati se, resnično se prekotati,« je ponavljal vedno in vedno v svojem strahu. »O, ti tepec, ki plezaš po Škrlatici! Kaj ne veš, da še nihče ni prišel do vrha? Prekotališ se, prekotališ...«

Človek tam na Škrlatici je ravno preplezal steno. Obstal je za tremetek na visočini; a potem je izginil kar hipoma. — »Ha, kaj se je prekotatil?« je vprašal Kekec, in mraz ga je stresel. Še natančneje je pogledal v skalovje, a tedaj je spet zagledal človeka, ki se je že plazil po drugi steni. To pa je razjezilo Kekca tako, da je kar stisnil pesti in je zavpil: »Ali mi greš nazaj, tepec? Kaj se plaziš tam gori? Ali ne vidiš, da se prekotališ? O, tepec, tepec, ki hočeš na Škrlatico, kamor se ne upa niti Kekec, ki je dvakrat premikastil divjega moža Prisanka... Ali mi greš nazaj!«

A človek tam gori ga ni mogel slišati, ker je bil predaleč in previsoko. Kekec je videl zdaj, da se tisti tepec ne premika več počasi, ampak naglo, naglo, kakor da bi se mu mudilo. Kar zagomazelo mu je po hrbtu, in nič več ni mogel gledati tistega drznega plezanja. Obrnil se je vstran in si je zakril oči z rokami... Ko se je nekoliko pomiril, se je ozrl spet tja gor na Škrlatico. Zagledal je človeka že vrhu stene. Stal je mirno tam, kakor da bi počival po trudapolnem potu. A že se je obrnil in je pričel plezati navzdol.

»Ha, kaj ti nisem rekel, da ne prideš nikamor?« je zavpil Kekec in se je oddahnil. »O, nihče ne pride na Škrlatico, nihče! Samo Kekec bo prišel nekega dne, samo Kekec, ko doraste in bo močan kakor divji mož Prisanek... Le hitro nazaj, ti tepec, in pazi, da se ne prekotališ!«

Kekec je skočil s skale in je zavriskal. A tedaj je zabrlizgnila nedaleč tam na obronku divja koza in se je zaprašila preko snežišča. — »O, joj!« je zavpil Kekec in je pričel teči za njo. A divja koza je bežala kakor blisk. Hitela je po skalovju in je kar hipoma izginila med razpokami. Ves upehan je obstal Kekec onkraj snežišča in je gledal po skalah. A divje koze ni videl več. Pa je pričel spet javkati in stokati. Z lepimi besedami je klical kozo nazaj. A koza ga ni poslušala, pa tudi vrnila se ni. — »Dve sta mi že ušli,« je javkal Kekec, ko se je vračal k svoji skali. »Dva dni več bom moral služiti divjemu možu. Bog ve, koliko mi jih uide še danes? In jutri in pojutrišnjem... O, nikoli ne bo konca moje službe, o, nikoli!«

Ves obupan je sedel na skalo in se je nakremžil. A tedaj se je domislil človeka, ki je bil lezel na Škrlatico. Ozrl se je na divje pečine in je zagledal človeka, ki se je plazil že globoko doli pod planotico. Kar nenadoma mu je izginil izpred oči, zakaj splazil se je bil v globok žleb, ki se je vil med skalovjem prav dol do zelenega rušja. — »O, ni se prekotališ!« se je zasmel Kekec, ker je bil vesel, da se ni dogodila nesreča. »Še o pravem času je slišal moj glas, pa se je vrnil. Kaj hoče na Škrlatici? Saj ne pride do vrha, nihče ne pride do vrha. Samo Kekec lahko pride, samo Kekec, ki je že dvakrat premikastil divjega moža Prisaneka. Pa mora pasti zaradi tega divje koze, te preklicane koze, ki bi jih najrajši podavil!«

Kekec se je zasmel še enkrat in je pogledal na Škrlatico. Še enkrat je zagledal predrznega človeka. Ravncar je priplezal iz globokega žleba. Toda hipoma je izginil med gostim rušjem, in Kekec ga ni videl več.

Kekec se je zleknil po skali. Prijetno ga je ogrevalo solnce, ki se je smejalo z modrega neba. Smrtna tišina je vladala med divjim skalovjem. Čulo se je samo pritajeno šumenje gorskega potoka, ki je tekel tam doli med kamenitim prodom. Kekec se je solnčil kakor martinček. V ustih mu je tičala njegova lepa piščalka, in Kekec je piskal. Svoje najlepše pesmi je piskal, pa je pozabil na divjega moža in na svojo težko službo...

Tam doli pod Škrlatico pa je tekla skozi rušje deklica. Na vso sapo je hitela proti zelenemu logu, ki se je dvigal lepo in prijazno onkraj rušja. V roki je držala velik in rdeč mežikelj. Tuhtam ga je pogledala in se je nasmejala. — »Pa sem ga le utrgala!« je rekla tedaj. »O, huda je bila pot preko tistih groznih skal! A vendarle sem prišla do mežikeljna in sem ga utrgala. Pa bo zdaj Vila ozdravela...«

Bila je Jerica, ki jo je bil videl Kekec na Škrlatici. V ranem jutru je zapustila Vilin dvorec, pa je splezala na goro. Strašne so bile skale in prepadi tako grozni! A Jerica jih je premagala, pa se ni bala. Kadar se je pričela tresti nad strmim prepadom, pa se je kar pokrižala in je poklicala svojo mamico iz nebes. In mimil jo je strah, in nič več se ni tresla.

Tako je našla visoko tam gori na mrzli steni rdeči mežikelj, in zdaj ga nese bolni Vili, ki jo gotovo že težko čaka doma.

In Jerica je tekla še hitreje skozi rušje. Stopila je v hladni log, kjer je prepevalo tisoč in tisoč glasnih ptičev. Iz za zelenja se je zasvetil beli dvorec, in Jerica je stekla preko žive trate. Stopila je v vežo in je prišla vsa zasopla in znojna v krasno sobo, kjer je ležala na beli postelji bolna Vila Škrlatica.

»Našla sem ga in sem ga utrgala,« je zasopla Jerica in je dvignila roko z rdečim mežikeljnom. »Ali ga vidite, gospa?... Prinesla sem ga...«

Vila se je dvignila v postelji in se je nasmehnila. S tresočo roko je prijela rdeči mežikelj in ga je pritisnila k ustom. Kri ji je šinila v blede obraz. Beli lasje so se zasvetili in so postali zlati. Jerica jo je gledala in je strmela. Gilej, saj ni videla več postarne gospe, ampak mlado deklico, ki se ji je smehljala, o, tako lepo smehljala! — In čudila se je Jerica, tako dolgo čudila, dokler je ni poslala Škrlatica v kuhinjo po vode. Ko pa se je vrnila, je zagledala Vilo že popolnoma zdravo. Stala je pri oknu. Oblečena je bila v belo obleko, in na glavi je nosila šapelj, ki je bil zlat in se je svetil. Vila je bila tako krasna in lepa, da je Jerica kar obstala in sklenila roke.

A Vila je stopila k njej. Prijela jo je za roke in jo je odvedla k mizi. Sedla je na mehki stol in je pritisnila deklico k sebi. Poljubila jo je na lice in jo je gladila po razmršenih laseh. — »Zlato dete si ti, Jerica!« je govorila Vila. »O, kako naj se ti zahvalim za to, da si mi prinesla zdravila in si tvegala svoje mlado življenje? In s čim naj ti poplačam, Jerica?«

Jerica se je še tresla od napora, ki ga je prebila na strmi gori. Trudna je bila, da se je le še komaj držala pokonci. A vendar se je še premagovala. — »O, saj mi bilo hudo, saj ni bilo hudo,« je odgovarjalo. »Kaj tisto! Samo če najdem spet Kekca in Tinko, pa sem zadovoljna... Saj ste mi obljubili sinoči, da ju poiščete. Tega vas prosim tudi danes. Mačeha se bo žalostila in obupovala. A mačeha je ubožica, ker je bolna...«

»Potiskala bom Kekca in Tinko,« je odvrnila Škrlatica. »Le bodi brez skrbi! Še danes ju poiščem in ti povem potem vse. Nemara sta že doma pri materi.«

Jerica je še slišala te besede. A potem se je pričela tresti tako, da ni mogla več stati na nogah. Pred očmi se ji je naredila tema. A še se je hotela premagovati. Z rokami je zakrilila, da bi se oprijela mize. A bila je preslaba in zdrknila je na tla. In tedaj so jo zapustile vse moči. Oči je zaprla, pa ni vedela več, kaj se godi okrog nje.

Vila se je sklonila k njej in jo je rahlo dvignila. Sedaj šele je zapolnila, kako je deklici obleka vsa raztrgana in roke vse razpraskanje in krvave. Pa se je Vila bridko nasmehnila. Še enkrat je poljubila Jerico na rdeči, od solca ves ožgani obraz in jo je ponesla na rokah v sosedno sobo. Tam jo je slekla in jo je položila na belo, mehko posteljo. Pognila jo je z lepo odejo in je sedla kraj postelje na stol.

~ JERICA JE SKLENILA ROKE ~

In Jerica je spala, dolgo je spala in se ni prebudila niti enkrat... Ko je odprla oči, je pričela gledati vsa začudena okrog sebe. Bila je sama v sobi. Globoka tišina je vladala kroginkrog. Čulo se je samo pritajeno petje ptičev, ki so prepevali zunaj po samotnem, gorskem logu. In Jerica se je čudila in v prvem trenutku niti vedela ni, kje pravzaprav biva. Toda polagoma se je domislila vsega. In tedaj jo je bilo sram, da ji je postalo slabo. Sram jo je bilo Vile, in zato je kar skočila s postelje in se je naglo opravila. Oblekla si je svojo raztrgano obleko in svoje težke, nakovane črevlje. Sedla je na stol in je čakala, ker se ni upala iz sobe. Samo enkrat je stopila tja k oknu, da bi videla, če še sije solnce. Odgrnila je težko zaveso, pa je videla, da se bliža solnce že visokim goram. Nato je sedla na stol in je čakala. Spanje ji je bilo prineslo spet vse moči, in Jerica se je čutila čilo in zdravo.

Toda dolgo ni čakala. Hipoma so se odprla vrata neslišno, in v sobo je stopila Škrlatica. Nasmejala se je deklici, ko jo je zagledala že pokonci. »O, ali si že vstala?« je govorila Škrlatica. »Glej, glej — kako hitro si vstala!«

Jerica je povescila glavo in je postala vsa rdeča. A Škrlatica je že stopila k njej in jo je pričela božati po licih. — »Le nikar se me ne boj!« ji je govorila in se je prijazno smehljala. »Nisi se me bala, ko sem ležala bolna na postelji. Zato se me pa tudi zdrave ni treba bati. Saj nisem hudobna. Še nikomur nisem storila nič žalega. Ali pa tudi veš, kdo sem jaz? Ali veš, Jerica?«

Deklica je dvignila glavo in ji je pogledala v krasni obraz. »Škrlatica ste, gospa, Vila Škrlatica ste,« je odgovorila tiho in je spet povescila glavo. A tedaj jo je dvignila Vila Škrlatica, kar na roke jo je dvignila in jo je poljubila. — »Da, Vila Škrlatica sem,« je rekla. »Pa zato se me nikar ne boj! Veš, jaz sem tvoja prijateljica. Vsekdar ti bom hvaležna, ker si mi pomagala v bridki sili in si tvegala zame življenje. Ali se me bojiš, Jerica? Povej mi lepo, ali se me bojiš?«

Jerica se je nasmejala. — »O, ne bojim se vas, resnično se vas ne bojim,« je odgovorila. »Saj vas imam rada... Če hočete, grem še enkrat na visoko goro po mežikeljine...«

»O, tega ne bo treba več,« je rekla Vila in jo je postavila nazaj na tla. »Veš, jaz zbolim samo vsakih sto let enkrat in sem potem bolna vse leto, če mi dobra duša ne prinese tistega rdečega mežikeljina s skal. Zdaj bom spet zdrava in vesela dolgih sto let. Zato mi ni treba več tistega mežikeljina.«

In Vila je prijela Jerico za roko. Odvedla jo je v drugo sobo in jo je umila tam z mrzlo vodo. Lepo jo je počesala in jo je oblekla v belo obleko, ki jo je vzela iz velike omare. Obula jo je v bele, žametne čreveljčke in ji je zavezala dolge lase s svileni pentljo. Jerica se je kar tresla radosti, da ima novo, lepo obleko. Obrazek ji je kar žarel, pa tudi sram jo je bilo, ker ni imela še nikoli take obleke. Niti v zrcalo se ni upala pogledati, ko ji je velela Vila, naj pogleda, kako je lepa. Naposled pa se je

vendarle pogledala. Pa se je začudila, da je kar sklenila roke. Videla se je v velikem zrcalu, od nog do glave se je videla, pa skoro same sebe ni mogla spoznati. Oj, bila je lepa, tako lepa, da se je Jerica sramovala sama sebe. Zato je povесila oči. Bila je vsa rdeča in se ni upala več pogledati v zrcalo.

Škrlatica se ji je smejala in ji je ravnala zlate lase. — »Ali vidiš, Jerica?« je govorila Škrlatica. »Ali vidiš? Pa si zdaj lepa, o, še lepša kakor jaz. Da bi te videla zdaj mačeha, pa bi te ne spodila več od doma. Ne upala bi se, Jerica, prav res bi se ne upala.«

Nato jo je odvedla v veliko izbo; sredi nje je bila miza pogrnjena z rdečim prtom. Miza je bila polna najslajših jedi, da se je kar šibila. Škrlatica je posadila Jerico kraj sebe za mizo, in pričeli sta jesti tiste siadke in dobre jedi. Vila je pripovedovala mnogo, mnogo med jedjo. Pa tudi o Kekcu in Tinki je pripovedala. Popoldne ju je iskala krog po gozdu in je našla njune sledove, ki so držali naravnost do kamenite hiše divjega moža Prisanka. A ker ima mož svojo domačijo ograjeno z visokim zidom, preko katerega ne more nihče, ni mogla k divjemu možu. Poklicala ga je k zidu, in mož ji je povedal, da sta Kekec in Tinka v njegovi hiši.

»Ovbel!« je zaklicala Jerica in se je prestrašila, da ji je padla žlica iz roke. »Pojedel ju bo divji mož. Kekca in Tinko bo pojedel ... O, pomagajte, gospa! Lepo vas prosim, pomagajte!«

»Ne boj se, Jerica!« jo je tolažila Škrlatica. »Saj Prisaneč ne stori nič žalega Kekcu in Tinki. Lepo ju bo gostil nekaj dni. Potem pa ju izpusti domov. Le verjemi mi, Jerica! Saj poznam Prisanka in vem, da ne stori nikomur nič žalega. Čuden mož je in godrna vedno. Vsako leto podre na enem kraju svoje zidovje. Kdor pride tisti dan v njegovo lišo, se mu godi dobro. Ravno včeraj je podrl zidovje, a danes ga je že spet zgradil. In ravno včeraj sta zašla Kekec in Tinka k njemu. Zato pa se jima bo dobro godilo.«

Jerica ji je verjela in se je potolažila. Škrlatica pa je še pripovedovala o divjem možu Prisanku. Da, čuden mož je in močan, da z eno roko izruje najvišjo bukev. V lepem prijateljstvu sta živela nekoč Prisaneč in Škrlatica. Vila je hodila vedno in vedno tja v dolino, pa je pomagala ljudem, ki so jo klicali v svojih silah in potrebah. Vse jim je storila; pomagala jim je na polju in doma; pomagala je ubožnim in bolnim. A to je jezilo divjega moža. Vedno in vedno ji je govoril, da jo ljudje izkoriščajo in jo kličejo na pomoč tudi tedaj, ko bi jim ne bilo treba. A za hrbtom se ji posmehujejo, ker je tako milosrčna in dobra. In ljudje naposled niso hoteli več delati. Potuhnili so se, pa so poklicali k vsakemu delu Vilo Škrlatico. V svoji milosrčnosti je bila Vila tako kratkovidna, da ni opazila tega. Pa je napravila ljudem vse ... To je divjega moža Prisanka tako razjezilo, da je prihrumel v svoji jezi k njej. Vse ji je povedal, vse o potuhnjenih ljudeh, ki se norčujejo v vasi iz Vile Škrlatice. A Vila mu ni verjela in se mu je smejala ... Pa je udaril Prisaneč z nogo ob tla, pa je rekel: »Ker si taka in ker si slepa, pa ti odpovem prijateljstvo. O, Vila Škrlatica! Vi-

sok zid postavim med tvojo in svojo lastjo, in preko tega zida ne pride nihče. Niti ti, Vila Škrlatica! Kadar pride živa stvar skozi ta zid, takrat pridem k tebi. A prej gotovo ne, ker si tako lahkoverna in slepa!» — Še enkrat je udaril mož z nogo ob tla, potem pa je šel razjarjen in jezen. In še tisti dan je ogradil svoje domovanje z visokim zidom.

Vila Škrlatica ga ni več videla. Pa tudi njej so se odprle tiste dni oči in je spoznala, kako so jo zlorabljali ljudje. Silna jeza jo je navdala, in tisti dan je prisegla, da ne pomaga živemu človeku več. Zaprla se je v svoj dvorec in nič več ni hodila v dolino. Pa so jo klicali ljudje: »O, pridi, Vila Škrlatica! V sili smo in potrebi. Pomagaj nam!« — A Škrlatica jih ni slišala in od tistega dne ni pomagala nikomur več. Niti onemu, ki je bil v resnični potrebi. Tuintam je stopila k visokemu zidu in je zaklicala: »Oj, pridi, Prisanek! Lahko podereš zdaj svoj zd, ker ne maram več pomagati ljudem. Hudobni so ljudje in so me imeli za norca. Oj, Prisanek! Ali slišiš?« — A Prisanek je samo godrnal za zidom. — »Še ni prišla živa stvar skozi zid. Hodi, Škrlatica, in me pusti pri miru!« — Tako je zavrnil divji mož Prisanek in je odšel v svojo hišo.

Tudi danes je bila pri zidu in je poklicala Prisaneka. — »Oj, Prisanek!« je zaklicala. »Mežnarčev Kekec in Tinka sta pri tebi. Iskala sem ju po gozdu in sem našla sled, ki drži naravnost v tvojo hišo. Oj, Prisanek! Izpusti ju, ker ju išče sestra, ki je resnično dobra deklica. Ali slišiš? — Oj, Prisanek! Izpusti ju, pa ju izroči meni!«

»Hm, kaj kričiš spet?« je zagodrnal mož onkraj zidovja. »Daj mi že enkrat mir! Da, pri meni sta Kekec in Tinka. Izpustim ju, kadar se meni poljubi... Ni še šla živa stvar skozi moj zid. Zato nočem imeti opravka s tabo, Vila Škrlatica!« — Mož je zagodrnal še nekaj, potem pa je odšel v svoje domovanje...

To in še mnogo drugega je pripovedovala Vila Škrlatica Jerici. In Jerica jo je poslušala in se je čudila. Pa jo je skrbelo, kaj bo s Kekcem in malo Tinko. O, za Kekca se ni bala. Prepričana je bila, da Kekec ni žalosten in potrt. Hm, nemara sedi lepo v hiši divjega moža in piska na piščalko svoje najlepše pesmi. Pa še mari mu ni divjega moža, ki godrna tam za mizo in ga grdo gleda. Za Kekca se Jerica ni bala; bala se je samo za ubogo Tinko. Gotovo joče ubožica in kliče mamico na pomoč. Še v sanjah joče in izteza svoje male nočice... Tako je mislila Jerica in je bradko vzdihnila.

Škrlatica jo je pogledala, pa je vedela, zakaj Jerica zdihuje. — »Pojdiva!« je rekla po jedi. »Greva v zeleni gaj in odtam do zidovja, ki obdaja Prisanekovo domovanje. Pokažem ti vse, in nemara se mi posreči zdaj, da omečim divjega moža.«

In šli sta. Po lepi poti sta šli, po mehkem mahu skozi senčnati log. Solnce je stalo tik nad belimi snežniki, in njegovi zadnji žarki so poljubljali tiho zagorsko dolinico. Od vsepovsod so se oglašali glasni ptiči in so peli svojo veselo, drobolečo večernico. Lahek veter je pošumeval med zelenim listjem, da je drhtelo in pélo s tihim glasom. Prijeten, sladak vonj

se je razlival po vsem logu. Saj so rasli na vsaki trati gosti grmi rdečega ravšja, in ob potu so bili vsepovsod nasejani gorski nageljni in so dehteli, dehteli ...

Škrlatica in Jerica sta molčali vso pot. Iz loga sta prišli na beli prod in do šumečega gorskega potoka, ki se je penil med kamenjem in skalovjem. Preko ozke brvi sta šli čez potok in sta zavili v gosto rušje, ki se je širilo onkraj proda prav do snežišča pod belimi stenami. In kar hipoma sta stali pred visokim, visokim, kamenitim zidom in nista mogli naprej.

»Ali vidiš?« je izpregovorila Vila Škrlatica. »To je Prisanekov zid, in preko tega zida ne pride nihče. Niti jaz, ki sem Vila. Onkraj tega zida stoji Prisanekovo domovanje. Tam sta Kekec in Tinka... Še enkrat pokličem Prisanika in ga poprosim za tvojega bratca in sestrico. Toda ti ne smeš ostati tukaj, zakaj Prisanek zavoha takoj človeka. Pa ga ne bo, in naj ga kličem še tako.«

Jerica se je odstranila molče. Šla je ob zidu daleč, daleč. Šele tam ob snežišču se je ustavila. Sedla je na kamen, pa je mislila na Kekca in Tinko. Na mačeho je mislila, ki zidaj doma zdihuje in joče po izgubljenih otrokih. In Jerici je postalo v srcu hudo, tako hudo, da so ji stopile gorke solze v oči. O, kako naj reši Kekca in Tinko? Kako naj ju privede domov in kako naj razveseli ubogo mačeho? O, kako? Ko pa niti Vila Škrlatica ne more pomagati?

Jerica je vzdihnila in je povescila glavo. A hipoma je vstala, pa je jela poslušati. Preko visokega zidu so se oglasili neki čudni glasovi. In ti glasovi so prihajali vedno razločnejši in so se vedno bolj bližali. Že je razločila piskanje piščalke. Že je spoznala veseli glas, ki je prepeval radostno pesem:

»Pastirček na gore gre,
poje gredé,
vriska po gorah tam:
holadijé ...«

»Kekec!« je zavpila Jerica na ves glas. »Ali me slišiš, oj, Kekec?« — Glas onkraj zida je utihnil, toda samo za trenutek; zakaj že v naslednjem hipu je zavpil Kekec preko zida: »Hoho — slišim, slišim... Pa kdo me kliče?«

»Jerica sem, Jerica!« je odgovorila deklica vsa vesela. »Kako se ti godi, Kekec? Kaj dela Tinka? Povej mi brž, Kekec, povej mi brž!«

Kekec se je zasmel onkraj zida. »Kako se mi godi? I, nu — divje koze pasem pri Prisaniku. A divje koze so zverjad, ti rečem, Jerica! O, naša Keza je res prav pohlevna stvar. Nikoli več je me bom zmerjal, nikoli več... Tri koze so mi ušle danes, sam Bog ve, kam. Pa bom moral služiti Prisaniku pet dni. Dva zato, ker sem ga dvakrat prav hudo premikastil; tri zato, ker sem mu izgubil tri koze... O, to bo robantil v hiši! Pa se ga ne bojim, naká, ne bojim se ga. Le naj poizkusi! Pa prasnem spet vanj in ga premikastim ...«

In Kekec se je zasmeljal vnovič. Jerica pa je v svojem strahu kar sklepala z rokami. A Kekec je nadaljeval: »Ni mi hudo drugače. Veš, Prisanek zna skuhati dobre žgamčke, da le kaj! Pa mi je dobro... Lepo pretolčem teh pet dni pri njem, a potem se vrnem s Tinko domov. Da ne pride še več dni zraven, za to bom že preskrbel. Saj sem Kekec, a Kekcu je mogoče vse. Še celo divjega moža sem zmikastil, pa bi se bal? Naka... Veš, Jerica, Tinka si je zvinila nogo. Zato ne more domov. A Prisanek jo ozdravi. Saj je rekel davi tako. Na postelji leži, a poleg nje bela mucika. In mucika mijavkca, in Tinka se smeje, pa ji je dobro... A ti, Jerica, kaj delaš tu? Kaj misliš šla čez gore k teti Nežari? Ha, Jerica?«

»Iskala sem vaju, o, ves dan iskala,« je odgovarjala Jerica. »Pa sem zašla k Vili Škrlatici in sem zdaj pri njej. O, Kekec! Zakaj me nista počakala na semožeti, kakor sem ti naročila? Pa bi ne bilo te žalosti in bridkosti... Divji mož bo vaju obdržal za vedno za tem zidovjem. Saj je rekla Vila Škrlatica, da divji mož tako dolgo ne podre zidovlja, dokler ne pride živa stvar skozenj.«

»Hm, da,« je rekel Kekec. »Živa stvar, praviš, Jerica? Ne boj se! Če se drugi ne bo splazil skozi zid, se bo pa Kekec gotovo, o, gotovo! Le meni verjemi! — Toda beži, Jerica! Prisanek prihaja — beži, Jerica...«

Jerica se je potuhnila, pa je naglo hitela skozi rušje. Tam doli se je ustavila, pa je poslušala. A nič več ni slišala Kekčevega glasu. Globoka tišina je ležala po gorskem svetu. Vrhovi orjaških snežnikov so goreli vseokrog v večerni zarji. Mrak je legel na ozko dolinico, in mir, večerni mir se je smehljaj povsod, kamor je pogledalo oko... Jerica je gledala še vedno na visoki zid, kakor da bi čakala, kdaj se prikaže vrhu njega Kekec. A Kekca ni bilo. Samo Vila Škrlatica je prišla k njej in jo je prijelja za roko.

»Pojdiva domov!« je rekla in se je nasmehnila. »Dolgo sem klicala Prisanca; a ni se oglasil. Niti njegovega godrnanja nisem slišala... Pa to ne dene nič. Le bodi brez skrbi, Jerica!«

Jerica se ji je nasmehljala, pa ji je povedala vse, kar ji je ravnokar pravil Kekec. — »Ali vidiš«, je dejala Škrlatica. »Saj sem ti rekla, da ne bo nič hudega. Lepo odpase Kekec svojih pet dni, in v tem času se ozdravi Tinkij noga. Pa ju tedaj Prisanek izpusti, in vrneta se lepo domov...«

»Da, Kekec in Tinka se vrneta domov,« je zavzdihnila Jerica žalostno. »A jaz ne smem domov, ker me je zapodila mačeha od hiše... A rada bi bila doma. Saj počiva tam blizu mamica. V grobu počiva in je sama, tako sama... Pa niti rožic ji ne bo sadil nihče več na grobek, ker mene ne bo več doma...«

In Jerici je postalo v srcu tako hudo, da je na glas zajokala. A Vila jo je pričela božati po laseh in jo je tolažila z lepimi besedami. Za roko jo je držala in jo je vedla skozi rušje. Preko brvi jo je vedla v samotni, dehteči log, kjer se je svetil sredi večernega mraka njen krasni dvorec...

(Dalje.)

Slike iz živalstva.

IZ ŽIVALSTVA V AVSTRALIJI.

III.

Najrajši se ustanovi kljunaš tam, kjer teče voda počasi ter pušča blato, da rasto v njem razne vodne rastline, po njih pa črvi, polži, školjke, žuželke in drugi vodni drobiž. Tu si išče in najde kljunaš svoj živež; tu si nabira najprej od vseh teh živali ter jih spravlja v ustne mošnjice, pozneje pa jih v miru pohrusta; tukaj se lahko potaplja ter tako izginja svojim zasledovalcem izpred oči; tukaj ostaja zanj voda v mlakah, kadar posuši in zoži poletna suša strugo. Sicer pa navadno ne počaka, da bi se mu voda posušila; z reko gre naprej ter se nastani spet v počasi tekočem zalivu, kjer se mu ni treba bati suše. Breg ob reki pa mora biti zanj ustvarjen, drugače ne ostane. Pod vodo si mora iz reke lahko napraviti vhod v luknjo, tako da mu je voda ne zalije, in spet mora biti na drugi strani pripraven prostor za izhod na suho. Če izhod v reko ni več pod vodo, se preseli ter si napravi nov dom.

Kljunaš je sicer bolj mračnjak in o mraku se spravi v vodo, kjer preživi solnčni zahod, zjutraj pa ga najde že prva jutranja zora v reki, odkoder se umakne šele, ko je solnce že na nebu. Po vodi pljuska in plava okrog, se potaplja in se spet prikaže. To mu ni nič kaj težko, ker ima razpeto med prsti plavno kožico kakor naša raca in ima tako prav dobra vesla. Da si pa te kožice ne obrabi pri kopanju rovov, ima močne knemplje nad njo proste.

Tudi na suhem je kljunaš rad; valja in rasteza se po travi ter si snaži in čoha svoj kožuh. Ujeta je ta žival jako priljudna, premaga strah tudi pred človekom, ter pusti, da ji čahlja po hrbtu. Vendar pa ga do danes še ni bilo v Evropi živega; njegove prirodne hrane, ki mu jo daje le njegova domovina, mu ni mogoče nadomestiti z drugo.¹

Preden zapustimo Avstralijo in njeno živalstvo, omenimo na tem mestu še na kratko dva ptiča, ki živita samo na dveh avstralskih otokih. To sta rajčica z Nove Gvineje in kivi z Nove Zelandije.

Rajčica je daljna sorodnica našega vrana in velika kakor sraka, odlikujejo pa jo dolga svilasta peresa, ki ji vihrajo ob bokih izpod perutnic ter se blešče v najkрасnejših kovinastih barvah. Tudi drugače ima ptič perje v raznih živih bojah, pa le samec, zakaj samica je opravljena v pomizno delavniško obleko. Rajčica živi v gostih gozdih, kjer ne morejo lahko do nje ujedne ptice, ki krožijo po zraku, in kjer tudi ni onih ptičjih zastavljalcev, kakor jih ima naš gozd v mačkah, kunah in podlasicah. Rajčic je več vrst, kakor vidite na podobi.

¹ Podoba kljunaša vidite v 1. letošnji „Zvončkovi“ številki na strani 33.

Kivi pa živi svoje ponočno življenje, opravljen v zamolklorjavo tršato pernato obleko, po močvirnatih pragozdih. Velik je kakor naš petelin, hodi pokonci ter išče z dolgim, na koncu mehkim in občutljivim kljunom v te-

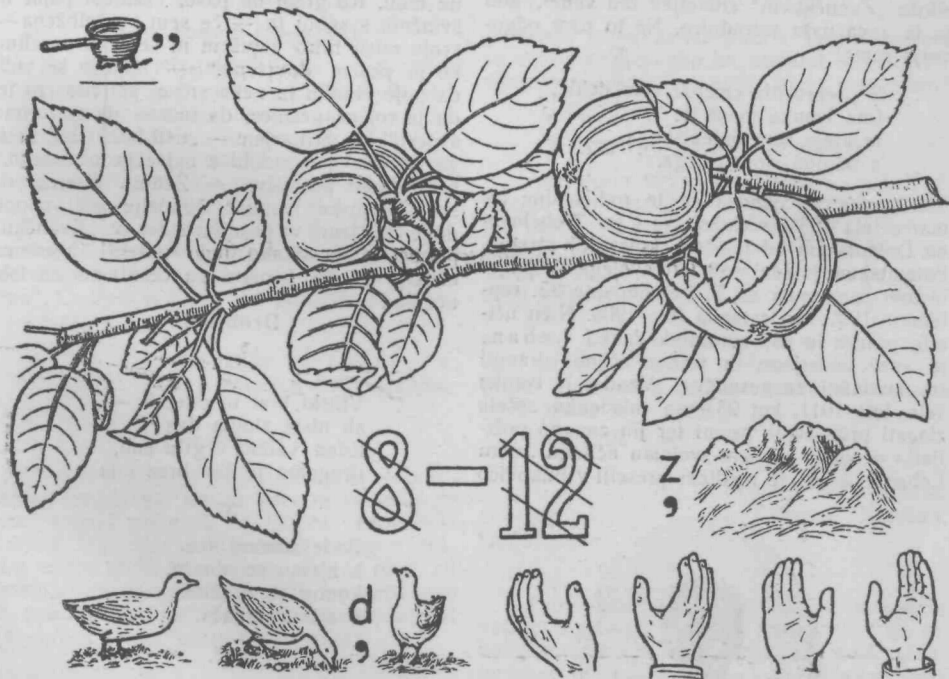
mi žužke, črve in semenje. Oči bi mu pri tem poslu ne mogle koristiti in so ostale majhne, pomaga pa kljunu volh. Kratke noge so krepke. S kremplji si izkoplje tudi luknjo pod koreninami kaknega drevesa. V tej luknji živi čez dan, če se plah ne skriva po goščavi.

Fr. Rojec:

Zastavica v podobah.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev šaljive naloge v 9. številki.

Za vsako, v šaljivi nalogi navedeno število sestavi iz užigalic tiskane besede:

E N A, D V E, T R I, P E T,
S E D E M, D E V E T, S T O.

Prav so jo rešili: Zorislava, Bogomila, Janez in Črtomir Pretnarjevi na Bledu; Jakica in Marija Ganglovi, Vilnica Predaličeva, učenke v Metliki; Zorica Fromova pri Sv. Lenartu v Slov. goricah; Ljubivoj Skrt v Radovljici; Janez Leskovar, Franc Rak, Alojzij Razboršek, Alfonz Hrastnik in Štefan Mlaker na Prihovi pri Konjicah; Ema Bizjakova, učenka C. M. šole v Kopru; Vladimir Koman in Rudolf Stroj v Radovljici; Nadina Potočnikova, učenka IV. razr. v Kranju; Viljem Ogorelec, dijak II. b gimn. razr. v Mariboru.

Posetnico - uganko v 8. številki

sò tudi prav rešili: Martin Mordej pri Sv. Roku ob Sotli; Svetozar in Milivoj Ilesič iz Ljubljane; Albina Mohorkova, uč. II. razr. mešč. šole v Krškem; Milica Božičeva, učenka v Ljubljani; Danica Jordanova, učenka v Ihanu; Medana Bezlajeva, učenka IV. razr. v Šmartnem pri Litiji; Ivan Vodeb, dijak I. gim. razr. v zav. sv. Stanislava; Maks in Kristina Vodeb, učence in učenka v Artičah; Polda in Zofija Želetovi, učenki na Proseku pri Trstu; Ludovik Filipič, učenec III. razreda v Ljutomeru; Vandica in Janko Traven, Roman Modic, učenec II. razr. c. kr. vadnice, Zdenko in Divica Medica, vsi v Ljubljani; Reza in Avgustin Tančar na Jesenicah.

Ivanka Debevčeva-Kocijanova.

V „Zvončku“ se je pojavila nova pesnica — Ivanka Kocijanova. Umevno je, da bi marsikdo „Zvončkovih“ čitateljev rad vedel, kdo je ta nova naša sotrudnica. Na to nam odgovarja sama:

S preprostih kmetov sem dekle,
ime Ivanka meni je,
iz kraja sem dolenskega,
a naroda slovenskega.

Ivanka Kocijanova se je rodila dne 14. marca leta 1886. v Čužnji vasi pri Trebelnem na Dolenskem od ubožnih kmetiških staršev. Potemtakem je zdaj v 33. letu svojega življenja. V šolo je vstopila na Trebelnem dne 25. septembra 1892. ter izstopila leta 1900. Njen učitelj, pesnik in naš sotrudnik Janko Leban, je znal nadarjeno in pridno učenko dramiti in navdušiti za pesništvo. Vendar je Ivanka šele leta 1911. kot 25 letna mladenka začela zlagati prve svoje pesmi ter jih zaupno pošiljati v oceno in popravo svojemu učitelju Janku Lebanu, ki se je medtem preselil v Bukovico

pri Škofji Loki na Gorenjsko in ki je nadarjeni pesnici rad šel vsestransko na roko. Prvo svojo pesem je priobčila Ivanka leta 1912. v 4. številki „Bogoljuba“ z naslovom „Kraljici na Bledu“. — „Dolenska Ivanka“, kakor se sama rada imenuje, se je poročila z Antonom Debevčcem, posestnikom v Čenžnji vasi, dne 4. februarja 1918. leta. Od tedaj se torej piše Debevčeva. Ivanka, ki druge šole ni obiskovala kakor one na Trebelnem, je s čitanjem dobrih knjig mno-

go pridobila. Glede zlaganja pesmi piše pa svojemu učitelju sama doslovno tako: „Pesmi zlagam najbolje, kadar pasem ali pa na njivi med delom, kadar sem sama, da me nihče ne moti. Ko grem na pašo, vzamem papir in svinčnik s seboj in — če sem razpoložena — svoje misli hitro zapišem in se tako veselim, ko je pesem dovršena.“ — Iz tega se vidi, da poje Ivanka iz neke srčne potrebe, to je, da je rojena pesnica, da ima — da govorimo s pesnikom Stritarjem — „tisti božji dar, ki si ga človek ne pridobi z največjo učenostjo,“ namreč dar pesništva. — Želimo iz srca, da se „Dolenska Ivanka“ čimdalje bolj popolnjuje in izuri v pesništvu ter v „Zvončku“ priobči še marsikako lepo pesem! Njenemu učitelju Janku Lebanu pa čestitamo na taki učenki!

Drobtine.

36.

Vinski brat in oderuh —
ali nista zlodja dva?
Eden vedno v grlu suh,
drugemu je žep brez dna.

37.

Bede strašno lice
k njemu se obrača,
komur so družice
kvarte in pijača.

38.

Kar si z igro pridobiš,
v veseljaštvu potopiš;
sila v hišo plane,
zvesta ti ostane.

39.

Težka je pijancu glava,
duša mu je nevesela:
njiva, hiša, vol in krava —
kje so? — Vse je žeja vzela!

40.

Kletev in sirovost
žganje v govor lije,
gnusna negotovost
po stopalih bije.

Modest.

Cenjeni gospod Doropoljski!

Pri svoji prijateljici sem vedno čitala „Zvonček“, ki se mi je tako priljubil, da sem si ga morala naročiti. Berem ga skoro vsak dan. Stara sem 10 let. Rojena sem v Ljubljani. A kmalu smo se preselili v solnčno Gorico, v naš „Mili stan“. Ko pa je Lah napel svoje kanone, smo se preselili v Metliko. Imam samo še svojo majko, sestrico Tatjano in bratca Boruta. Sedaj se pripravljamo za vrnitev v razrušeno in razdrto Gorico v našo vilo „Mili stan“. Če Vam je ljubo, Vam drugič več pišem.

Srčne pozdrave od

Brede Hribarjeve,
Metlika, Bela Krajina.

Odgovor:

Ljuba Breda!

Kakor vidim, si tudi Ti begunka — pravzaprav pregnanka, ker so Tebe in Tvoje drage laški topovi prepodili iz Gorice. Lepa Bela Krajina Ti je dala zavetja kakor mnogim drugim našim goriškim rojakom. Želim, da bi bil kmalu vsem omogočen povratek v prenovljeno in pomlajeno solnčno slovensko pokrajino! Kar oglasi se še, kadar Te je volja!

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Ko sem prejela prvi „Zvonček“ in pogledala v Vaš kotichek, se mi je zbudila želja Vam pisati. Učenka sem 7. razreda C. M. šole na Aquedottu v Trstu. V šoli je meni najlepša ura spisje. Ako dovolite, Vam drugič pošljem kak spis.

Iskrene pozdrave!

Eliza Daneuova,
učenka C. M. šole na
Aquedottu v Trstu.

Upam, da ne pojde moje pisanje v — koš, ampak naravnost v — kotichek.

Odgovor:

Ljuba Eliza!

Kakor vidiš, je zletelo Tvoje pismo preko mojeja koša naravnost v kotichek, kamor mu

je velela Tvoja želja. Tudi s Tvojim spisom se zgodi enako, ako bo ustrezal kotichekovim zahtevam. Zato mi ga pošlji, da ga pregledam!

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Ker vidim v Vašem koticčku v „Zvončku“ mnogo lepih pisem od otrok, si drznem tudi jaz Vam enkrat pisati. Moj ljubi atek je v Ameriki že sedmo leto. Ker smo v vojnem stanju z Ameriko, ne dobimo od njega nobenega glasu. Star sem 12 let. Hodil sem v šolo v Črni v 4. razred. Tam je jako velik rudokop, kjer kopljejo svinčeno rudo. Sedaj sem čez poletje oproščen in sem pri babici. Ob priliki Vam zopet pišem, ako Vam ne bodo moja pisma le v nadlego.

Pozdravlja Vas

Ignacij Štarnik,
Dolinčice, pošta Šmihel
pri Pliberku, Koroško.

Odgovor:

Ljubi Ignacij!

Tudi sedanja strašna vojna ne bo trajala večno. Naposled vendarle pride doba, ko se bodo sovražne države sprijaznile med seboj, in takrat nastopijo prijateljski odnošaji tudi med nami in Ameriko. Tedaj pride Tebi toliko veselejši čas, ker dobiš zopet obvestilo od svojega očeta, ako se celó sam ne vrne v ljubljani domači kraj. Da bi se to kmalu zgodilo! — Tvoja pisma mi ne bodo v nadlego, zato se le večkrat oglasi, saj je prav malo vesti iz tožnega Korotana.

*

Blagorodni gospod Doropoljski!

Ne zamerite, da Vas zopet nadlegujem s svojim pisanjem. Sedaj sem obiskoval I. d realko. To sem napravil z odliko. Za razrednika smo imeli jako prijaznega in dobrega gospoda Ivana Dornika. Poučuje slovenščino. Imeli smo tudi več drugih gospodov profesorjev, ki so bili pa vsi jako dobri. Sedaj sem doma na počitnicah. Moj bratec Milko hodi doma v šolo. Na domači šoli je precejšnje število učencev in učenk. Lahko bi jih bilo

veliko naročenih na „Zvonček“. Toda še vedno premalo zavednosti!

Z odličnim spoštovanjem

Stanko Mencinger,
dijak iz Boh. Bistrice I. d
realke v Ljubljani.

Odgovor:

Ljubi Stanko!

Res je tako: premalo zavednosti! Žal, da ni tako samo v Bohinjski Bistrici, ampak še marsikje drugod, kjer je vse polno slovenske mladine. Zavednost se pa da zbuditi. In ravno slovenski dijaki lahko v tem pogledu mnogo stori. Vnemati in navduševati mora svoje znance in prijatelje za vse, kar je lepo in dobro. Pojdi, ljubi Stanko, tudi Ti na tako delo! Imel boš sladko zavest, da si koristil plemeniti stvari!

*
Velecenjeni g. Doropoljski!

Prosim, če bi blagovolili priobčiti mojo povest in sliko v „Zvončku“. „Zvonček“ dobivam skoro vsako leto za Božič in ga prav rada čitam.

S spoštovanjem Vas pozdravlja

Ničica Hribarjeva,
uč. I. liceja v Ljubljani.

Odgovor:

Ljuba Ničica!

Povest priobčujem, a slike ne morem porabiti, ker je izdelana površno. Pa si naj vsakdo sam zamisli Saša, Nada in Šanta, kakor jih predstavlja Tvoje pripovedovanje!

O treh bratcih.

Živela je mati, ki je imela tri sinčke. Ime jim je bilo: Sašo, Nada in Šanto. Vsi trije so si bili jako podobni, zato jim je mati v podbradnike uvedla imena, da so jih ljudje lahko ločili.

Bilo je lepega pomladanskega jutra. V beli hiši sredi gozda so bila okna gosto zastrta. In zakaj bi ne bila? Saj so v sobi spali trije malčki - debeluščki. In vendar je solnce našlo razpoko; skozi njo so se vlili zlati žarki na malčke-debeluščke. Zbudil se je Sašo in zlezal počasi iz posteljice. Ko pa je videl, da je že dolgo dan, je vzel gobo in jo vrgel bratcu Nadu v obraz. Kakšne so bile posledice tega neusmiljenega dejanja, si vsak lahko misli. Pa čez pol ure so bili zopet vsi prijatelji. Ko so bili oblečeni, so šli na vrt. Dolgo so se igrali, potem pa so šli v sobo. Na mizi je stal krožnik s sladkarijami. Zlezli so na stole, s stolov pa na mizo. Hipoma se miza strese — in vsi debeluščki leže na tleh! Zadrželi so vpiti, in na vpitje pride mama, ki jih dobi pod mizo. K sreči pa to ni imelo večjih posledic, kakor da je tekla kri iz nosov. Danes so že vsi zdravi.

*

Ljubi gosp. Doropoljski!

Z veseljem čitam v „Zvončku“, da se mu novi naročniki pridno oglašajo. Tudi jaz sem si ga letos naročil. Povest „Kekec na hudi

poti“, zastavice in Vaš kotichek mi najbolj ugajajo v njem. Sliko za mlade risarje v št. 3 sem že prerisal in pobarval — vrlo dobro se mi je posrečila. Jako rad bi videl, da bi „Zvonček“ v vsaki številki prinesel kaj za nas mlade risarje. Tukaj Vam pošljem tri rebuse, ki jih o priložnosti priobčite v „Zvončku“, če so Vam všeč. V svoji risarski nalogi jih imam še veliko, ki Vam jih pošljem, ko Vam zopet pišem. Star sem 15 let. Najrajši bi bil mornar, pa ne vem, kam se moram iti učiti, in če je treba plačevati. V nekem „Zvončku“, ki mi ga je posodil g. učitelj, ko sem še hodil v šolo, ste sicer razložili to enemu svojih koticekarjev, pa sem že pozabil, kako. Prosim, povejte to še enkrat meni. Pozdravlja Vas

Janez Leskovar,
iz Prihove pri Konjicah.

Odgovor:

Ljubi Janez!

Tvoje rebuse sem prejel. Toda preden jih morem priobčiti, jih moram dati prerisati spretnjši roki. Potrpi! Mornar bi bil rad, Prav! Nekoč sem res že nekomu povedal, kam se mora obrniti, kdor hoče k mornarjem. Veš kaj? Vprašaj svojega g. učitelja za svet! On ti posodi tisti „Zvonček“, kjer stoji odgovor na tvoje vprašanje. Išči! Več časa imaš nego jaz. (Dvakrat se v mlino pove!)

*

Ljubi gosp. Doropoljski!

Letos sem si tudi jaz naročil „Zvonček“. Povest „Kekec na hudi poti“, Vaš kotichek in slike so mi najbolj všeč v njem. Star sem 11 let. Imam še mlajšega brata Evalda, ki je jako poreden, in sestro Micko. Pred vojno z Italijo smo bili v Pulju, a ko se je ta začela, smo morali iti iz lepega mesta. Zdaj smo z mamo tukaj na lepem zelenem Štajerskem pri očetovih starših, oče pa je še sedaj v Pulju kot vojak. Ko pa bomo smeli, pojdemo tudi mi nazaj — v moj rojstni kraj. Kakor moj prijatelj Janez, pojdem morebiti tudi jaz k mornarjem. Pozdravlja Vas

Franc Rak
iz Prihove pri Konjicah.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Kakor vidim, sta s prijateljem Janezom Leskovarjem enih misli: oba bi bila rada mornarja. Ej, kako lepo je na daljnem, širokem morju! Nebo in voda in „morja široka cesta“, kakor pravi pesnik Prešeren. Bog daj srečo, koderkoli „barčica po morju plava!“

Želja koticekarja Bončka.

Rad zrastle bi Bonček v nebo,
kjer trgal bi zlate cekine
in metal iz sinje višine
ubogim ljudem na zemljo.

Vinko Klanšek.

